

K.K.T.C.
MİLLİ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANLIĞI

ANNE-BABA VE ÖĞRENCİ
YÖNLENDİRME VE
DANIŞMANLIK (ABÖYDA) PROJESİ

EYLÜL 2005
LEFKOŞA

**ANNE-BABA-ÖĞRENCİ YÖNLENDİRME VE DANIŞMANLIK PROJESİ
(ABÖYDA)**

BÖLÜM I GENEL BİLGİ

1. Projenin adı: **ANNE-BABA-ÖĞRENCİ YÖNLENDİRME VE
DANIŞMANLIK PROJESİ
ABÖYDA PROJESİ**
2. Proje uygulanmasından
sorumlu daire: **Eğitim Ortak Hizmetler Dairesi**
3. Adres: **MEKB; LEFKOŞA
Telefon/ Faks: (0090) 392 228 1791**
4. Proje Başkanı: **TDD MÜDÜRÜ- Dr. Hasan ALİCİK**

Proje Özeti: Öğrencinin okul başarısına etki eden birçok faktör bulunmaktadır. Bunlardan en önemlileri öğrencinin zihinsel potansiyeli, mizacı, sosyal beceri düzeyi gibi bireysel özellikler ve aile yapısı, sosyo-ekonomik düzey, okulun fiziki ve niceliksel özellikleri gibi çevresel özelliklerdir. Tüm bu faktörler içinde ise aile yapısının, okulla beraber merkezi öneme sahip olduğu bilinmektedir. Diğer bir deyişle aile yapısı öğrencinin okul başarısını doğrudan ve dolaylı olarak etkilemektedir. Bu veri gerek Eğitim Psikolojisi gerekse ilgili alanlarda yapılan birçok bilimsel çalışmayla desteklenmiştir. Bu projenin başlıca amacı ülkemizde anne-babalara yönelik hem evrensel hem de yerel değerlerin harmanlandığı çağdaş bir “Ana-Baba Yönlendirme Kursu” sunmak, böylece anne-babaların bilgi ve bilinç düzeylerini yükselterek, öğrencinin okul başarısına dolaylı bir katkıda bulunmaktır. ABÖDA projesi ayrıca öğrenci danışmanlığını da kapsayacağından, öğrenci merkezli eğitim sistemimize hem doğrudan hem de dolaylı destek verecektir.

5. Proje Süresi:

Proje pilot uygulama süresi: 1 yıl

Proje Başlangıç tarihi: Ekim 2005

Proje Tamamlanma Tarihi: Ağustos 2006

İmza:

Tarih:.....

BÖLÜM II PROJE DETAYLARI

- 1. Projenin adı:** Anne-Baba-Öğrenci Yönlendirme ve Danışmanlık (ABÖYDA) projesi
- 2. Hedef ve Amaçlar:** Projenin hedefi Bölüm I’de proje özeti kısmında belirtilmiştir.

Bunun yanında projenin amaçları:

- Kuzey Kıbrıs’ta yaygın ebeveyn tutumlarının belirlenmesi,
- Bu tutumlardan hangilerinin öğrencinin okul başarısında etkili olduğunun belirlenmesi,
- Yanlış ebeveyn tutumlarının belirlenerek müdahale-yönlendirme programlarının uygulanması,
- Müdahale-yönlendirme programlarının sonuçlarının değerlendirilmesi,
- Olumlu sonuçların doğrultusunda programların ülke çapına yaygınlaştırılması,
- Öğrencilere “verimli çalışma, zamanı iyi kullanma, bilişsel zeka yanında sosyal zekaya da sahip bireyler olma vs.” gibi sosyal-duygusal-bilişsel potansiyellerini gerçekleştirmede yönlendirme ve danışmanlıkta bulunma,
- Öğrenci başarısının sosyal-duygusal-bilişsel anlamda değerlendirilmesi,
- Olumlu sonuçların doğrultusunda yönlendirme ve danışmanlık hizmetinin ülke çapına yaygınlaştırılması ve bu hizmetin yönlendirileceği bir merkezin oluşturulması,
- Tüm bu amaçlar ışığında “Öğrenci Merkezli Eğitimin” ve “Eğitimde Perifere Yoğunlaşmanın” bilimsel destek sağlanarak özendirilmesidir.

3. Projenin gerekliliği:

Tüm dünyada özellikle II. Dünya Savaşı’ndan sonra ortaya çıkan emeğin, metanın ve bilginin serbest dolaşımı, buna bağlı olarak göç dalgalarının meydana gelmesi, bilginin hızla yenilenmesi sonucu “bilgisel rekabetin” ortaya çıkması, bilgisayar-internet-cep telefonu gibi teknolojik yeniliklerin yaygınlaşmasıyla bireyler arası iletişimin dönüşüme uğraması, çocukluk-ergenlik-yetişkinlik arasındaki sınırların silikleşmesi, III. Dünyayla gelişmiş ülkeler arasındaki farklılaşmanın görünürde azalması gibi modernlik sonrası (postmodern) gelişmeler yalnızca ekonomik anlamda ülke sınırlarını kaldırmamış, bireysel ve ailesel sınırların da çözülmesine yol açmıştır. Bunun psikolojik sonuçları kronik stres, depresyon, psikolojik kökenli fiziksel yakınmalar (psikosomatik rahatsızlıklar), saldırganlık gibi bireysel sorunlar; evlenme ve boşanma oranlarının artması, tek ebeveynli

ailelerin yaygınlaşması, evlilik dışı cinsel ilişkilerin artmasıyla cinsel yolla bulaşan hastalıkların yaygınlaşması gibi sosyal sorunlardır.

Özellikle AB ve ABD gibi modernlik sonrasını yaşayan ülkelerde bu sorunların çözümüne yönelik çalışmalara ağırlık verilmeye başlanmış, “işlevini yitirmiş gibi görünen” aile kurumunu tekrar toparlamaya yönelik yüzlerce müdahale programı üniversite-devlet-belediye-Sivil Toplum Örgütü koordinasyonu ile hayata geçirilmiştir. Bu programların başarısı koordinasyonun başarısıyla doğru orantılıdır. Diğer bir deyişle verili bir projenin başarılı olmasının ön şartı toplumun tüm katmanlarının ve onun örgütlenmiş şekillerinin bir arada çalışmasıdır.

Ülkemiz Kuzey Kıbrıs’ı bu gelişmelerden bağımsız düşünmek hata olur. Yukarıda sıralanan sorunların çoğu maalesef ülkemizde de mevcuttur. Bireysel sorun yaşayan yüzlerce insan psikolog-psikiyatlara gitmekte, boşanma oranlarının fazlalığı gazete manşetlerine taşınmakta, uyuşturucu madde bağımlılığı her geçen yıl artmakta, çoğunlukla hız ve alkolden dolayı meydana gelen trafik kazalarında yüzlerce insan ölmekte, okullarda başarılı öğrencilerin oranı azalmakta, buna paralel olarak ÖSS, GCSE başarıları da gerilemektedir. Tüm bu sayılanlar birbirlerinden bağımsız değildir. “Sorun yaşayan insan, sorun yaşayan aile, sorun yaşayan aile de sorun yaşayan toplum demektir.” Bu bağlamda insanı ve aileyi temel alan yönlendirme programları ülkemiz için kaçınılmaz derecede önemlidir.

Proje ağırlıklı olarak aileyi ele alıyor görünse de eğitimdeki başarıyı artırmak da en az aile kadar merkezi öneme sahiptir. Bilinmektedir ki öğrencinin başarısı aile içi dinamiklerin sağlıklı oluşuyla oldukça ilişkilidir. Bu nedenle proje Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı’na sunulmuştur. Bakanlığın desteğiyle öğrencilere, ailelerine ve gerektiğinde akran ve öğretmenlerine ulaşmak çok daha kolay olacaktır. Bu sayede çocuğun sosyal ve akademik yaşamında rol oynayan sac ayağına (aile-okul-akran grubu) tamamen bilimsel bir projeye ulaşılacaktır. Projenin uygulanması ve başarılı olması durumunda “Daha iyi bir toplum” hedefinin ailedeki ve eğitimdeki ilk adımları da atılmış olacaktır.

Yeni eğitim sisteminde ön görülen sistemin başarısı, ürünün-öğrencinin hangi iş alanlarında çalışmak istediği, hangi alanlarda ilgilerini ne kadar geliştirdiği ve eğitim sistemi içinde nelerden haberdar olup bunları hayatına yansıtmasıdır. Gerçek başarıyı

yakalayan bireylerde gözlemlenen özellikler kendini tanıyan bireyler, sosyal-aile-okul hayatlarının başarılı olduğudur. Bu bağlamda hazırlanan projenin gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

KKTC’de en önemli sıkıntılardan biri olan ara eleman sıkıntısı, irdelenecek konularda mesleklerin tanıtımı ve doğru meslek tercihlerin bireylerin mesleki tercihler bilinçli olarak yapılması gerekir. Doğru tercihler başarılı sonuçlar getirir. Meslek tercihi konusunda doğru bilinçlendirme ve yönlendirme ile mesleklere özendirmeyi artırıp zaman içerisinde ara eleman sıkıntısı aşılabacaktır.

4. ABÖYDA projesini oluşturacak ekip

Projenin yürütme başkanı ve eğitimcisi Uzman Psikolog Fatih Bayraktar olacaktır. Proje koordinatörü Hasan Küçük tarafından oluşturulacak bir değerlendirme komisyonunca projenin pilot çalışmasının yürütüleceği bölgedeki okullarda görev yapan rehber öğretmenlerden seçilecektir. Pilot bölge Kuzey Kıbrıs genelinde en düşük yıl sonu genel ortalamalara sahip öğrencilerin bulunduğu bölgelerin saptanması ve bu bölgelerden birinin seçilmesiyle belirlenecektir. Bu seçimdeki bir diğer önemli kriter bölgenin sosyo-ekonomik, sosyo-kültürel özellikleri olacaktır.

Proje ekibi 3 kişiden oluşacaktır. Proje ekibinin seçimi başvuracak kişilerin öz geçmişleri, alandaki deneyimleri, kişiler arası becerileri, konuşma kabiliyetleri göz önüne alınarak yapılacaktır. Seçilen ekip 2 haftalık hızlandırılmış bir programla ebeveyn yönlendirme programlarının tarihçesi, uygulama şekilleri, uygulama sonuçları, öğrenci başarısıyla aile yapısını ele alan çalışmaların incelenmesi, öğrenci danışmanlık hizmetlerinin gözden geçirilmesini içeren bir eğitimden geçirilecek ve bu eğitimin sonunda hem yazılı hem de pratiğe yönelik bir sınavla yeterlikleri değerlendirilecektir.

Proje ekibi Fatih Bayraktar’ın gözetiminde seçilen pilot bölgedeki okullarda, köylerde (yerel yönetimlerle iş birliği içerisinde) ebeveynlere yönelik bilgilendirme programlarına başlayacak, programın bitiminde hem ailelerin çocuklarıyla ilgili düşünce ve tutumlarını hem de öğrencilerin başarı grafiklerindeki değişimleri değerlendireceklerdir.

5. Projenin işbirliği içinde olacağı kuruluşlar ve sosyal paydaşları:

Daha önce de belirtildiği gibi projenin başarılı olması için birçok kurum ve kuruluşla dirsek teması içinde olunacak, bilgi ve deneyim paylaşımı sağlanacaktır. Bu kurumların başında ülkemiz üniversiteleri olacaktır. DAÜ, YDÜ, GAÜ, LAÜ ve UKÜ'nin ilgili bölümleriyle temasa geçilecek gerektiği takdirde yönlendirme sırasında bazı bilgilendirme toplantılarına akademisyenler davet edilecektir. Ayrıca seçilecek pilot bölgedeki okul aile birlikleri, muhtarlıklar ve Sivil Toplum Örgütleri aracılığıyla proje hakkında kamuoyu oluşturulacak ve projenin devam ediş sürecinde projenin hedef kitlesi olacak aileler ve öğrenciler projenin yalnızca öznelere değil proje katılımcıları da olacaklardır.

İşbirliği yalnızca yurt içiyle sınırlı kalmayacak benzer projelerin yıllardır uygulandığı Türkiye'deki AÇEV (Anne Çocuk Eğitim Vakfı) ve Ana-Baba Okullarıyla temasa geçirilerek yıllardır bu projelerde çalışan uzmanlarda çağrılarak projeye katkıda bulunmaları sağlanacaktır. Bu sayede projenin önemli amaçlarından biri olan evrenselliğin ve yerelliğin harmanlanmasına çalışılacaktır.

Projenin uygulanması ve başarılı olması halinde Kıbrıs Türk sosyal yaşamına getireceği katkılar "Projenin Faydaları" bölümünde ele alınmaktadır.

6. Projenin faydaları:

Projenin kısa, orta ve uzun vadede hem öğrencilerin okul başarısına hem aile içi iletişime hem de toplumsal dokuya sağlayacağı faydalar şu şekilde sıralanabilir:

- Bireylerin kendi yaşamları ve kendilerince önemli diğerleri (significant others) hakkındaki bilinç düzeyi artar.
- Bilinç düzeyinin artması kendisi ve başkaları hakkındaki farkındalığı yükseltir.
- Farkındalığın yükselmesi beraberinde özeleştiri ve hataların kabulünü getirir.
- Özeleştiri ve hataların kabulü empati ve sempati duygularını artırır.
- Empati ve sempati duygularındaki artışlar aile içi çatışmaları azaltır ve aile üyeleri arasındaki sınırları belirginleştirir.
- Aile içinde oluşan ılımlı ortam "demokratik aile yapısına" temel hazırlar.
- Daha az aile içi çatışma yaşayan, aile içinde güveni deneyimleyen, sınırlarını bilen öğrencinin tüm diğer koşulların da (ör: okul ortamı, öğretmenle iletişim, zihinsel potansiyeli gerçekleştirme vs.) iyi olması durumunda okul başarısı artar.

- Öğrencinin okul başarısındaki artış aile içi çatışma nedenlerinden birinin daha ortadan kalkması demektir. Bu nedenle birbirini karşılıklı besleyen bir döngü oluşur.
- Toplumda demokratik aile yapısının artması toplumsal demokrasi bilincinin de yaygınlaşmasını beraberinde getirir.
- Demokrasi bilinci birbirine saygılı, toplumsal ve bireysel sorumluluklarının farkında “iyi yurttaşlar” yaratır.
- İyi yurttaşların birlikteliği daha iyi bir toplumun yolunu açar.

8.Bütçe

İnsan kaynakları	Saat başı/adet	Toplam
Eğitmen <ul style="list-style-type: none">Yıl boyunca 40 okulda (ortaokul-lise) seminer düzenlenmesi. Seminerler 2 saat arasında.Eğitim sistemi hakkında bilgilendirme (Öğrenci merkezli eğitim-genel sistem ve ölçme-değerlendirmenin önemi ve ailenin yapması gerekenler hakkında Hasan Küçük)	35 YTL ---	2800 YTL ---
Toplam		2800YTL

9. Proje ile ilgili görev dağılımı:

Proje sorumlusu: MEKB Talim ve Terbiye Dairesi Müdürü Dr. Hasan Alicik

Proje eğitmeni ve danışmanı: Uzm. Psk. Fatih Bayraktar

Proje koordinatörü ve eğitmen: Hasan Küçük